

## **CAPITOLUL X. CONSUMUL ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR**



Neglijența față de mediu a transformat proverbiale comuniune a omului cu natura într-o relație abuzivă, în care o parte o exploatează pe cealaltă și în final, o abandonează ca pe o jucărie stricată. Dacă această mentalitate absurdă nu este abandonată, riscăm ca pământul să ne dea o replică usturătoare.

(<https://semneletimpului.ro/mediu/schimbari-climatice/incalzire-globala/jumatatea-nevazuta-a-luptei-contra-incalzirii-globale-a-devenit-vizibila.html>)

În ultimii 20 de ani, Europa a înțeles că trăiește peste posibilitățile sale reale și că modul nostru de viață pune planeta la încercare. Consumăm tot mai mult din resursele naturale și punem în pericol sistemele de mediu (apa, solul și aerul). Aceasta nu poate continua la nesfârșit, cu atât mai mult cu cât populația lumii continuă să crească.

Dacă nu ne schimbăm comportamentul acum, viitorul nostru va fi mai puțin sigur și tot mai mulți oameni se vor lupta pentru resurse naturale din ce în ce mai reduse.

Mai sunt multe obstacole care trebuie depășite până când vom reuși să trecem la un consum rațional. Va trebui să schimbăm modul în care consumăm resursele naturale. În țările industrializate se trăiește confortabil, dar se folosesc cantități mari de energie și de materii prime. Tot aici se produc și multe deșeuri. Pentru a ajunge la un consum rațional, va trebui să schimbăm stilul ne-rațional de consum. Dezvoltarea rațională pare o problemă copleșitoare, dar chiar așa și este. La școală sau acasă, toți trebuie să contribuim la rezolvarea ei, nu numai pentru că așa este corect, ci și pentru că este în interesul nostru, pe termen lung. Prin reducerea cantității de deșeuri, re folosirea și reciclarea obiectelor de uz curent și respectarea normelor ecologice atunci când mergem la cumpărături, avem posibilitatea de a contribui la o schimbare radicală.

România s-a alăturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptând *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă*, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. Pentru prima oară, acțiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate și cele aflate în curs de dezvoltare.

Central Agendei 2030 se regăsesc cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030.

1. *Fără sărăcie* – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. *Foamete „zero”* – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. *Sănătate și bunăstare* – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. *Educație de calitate* – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. *Egalitate de gen* – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. *Apă curată și sanitație* – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. *Energie curată și la prețuri accesibile* – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. *Muncă decentă și creștere economică* – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. *Industrie, inovație și infrastructură* – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. *Inegalități reduse* – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. *Orașe și comunități durabile* – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. *Consum și producție responsabile* – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. *Acțiune climatică* – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. *Viața acvatică* – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. *Viața terestră* – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. *Pace, justiție și instituții eficiente* – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. *Parteneriate pentru realizarea obiectivelor* - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

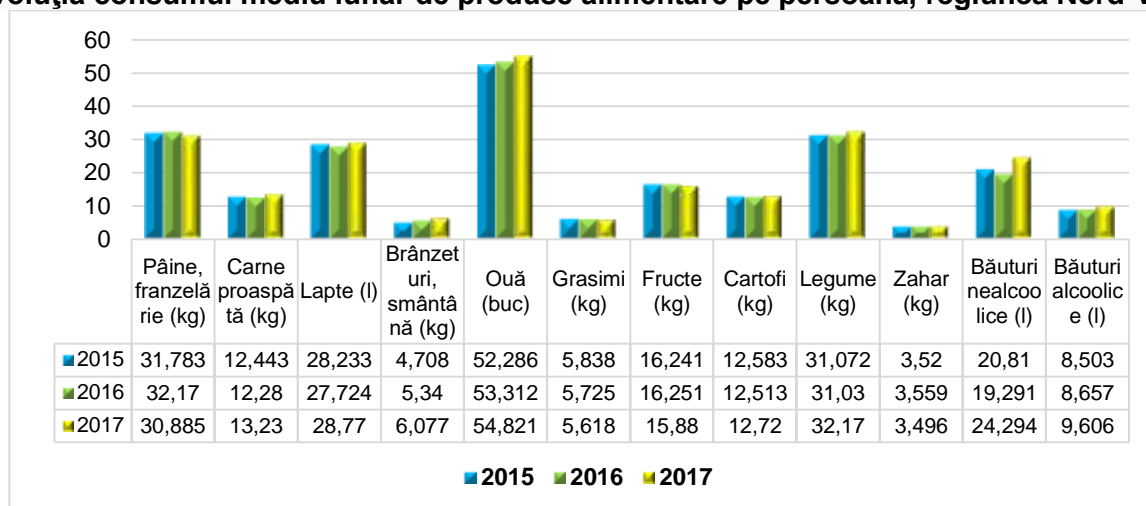
## X.1.TENDINȚE ÎN CONSUM

### X.1.1. ALIMENTE ȘI BĂUTURI

Nu avem date privind consumul de alimente și băuturi la nivel de județ dar vom considera ca relevante valorile pentru regiunea de NV a României. Conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică valorile de consum sunt cele din figura de mai jos.

Figura X.1.1.1.

Evoluția consumului mediu lunar de produse alimentare pe persoană, regiunea Nord-Vest



Sursa: TEMPO-Online, <http://statistici.insse.ro/> - BUF 110J

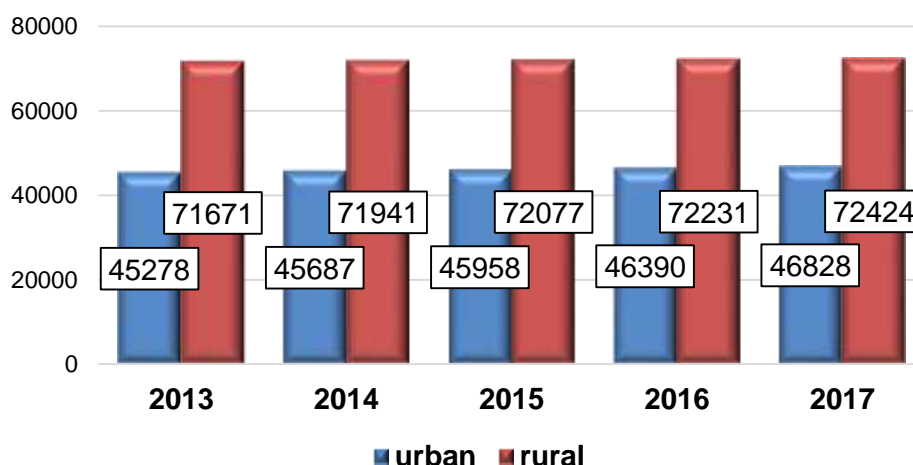
Se observă că la produse ca lapte, brânză, ouă, cartofi, fructe și legume, băuturi nealcoolice consumul a crescut în ultimii 3 ani, în timp ce consumul de produse de panificație sau carne au scăzut.

### X.1.2. LOCUINȚE

Conform datelor preluate de pe site-ul INS Tempo Online, la sfârșitul anului 2017 existau în județul Bistrița-Năsăud un număr de 119252 locuințe. În ultimii 5 ani se constată o creștere constantă a numărului de locuințe atât în mediul urban cât și în cel rural:

Figura X.1.2.1.

Evoluția locuințelor existente la sfârșitul anului, județul Bistrița-Năsăud

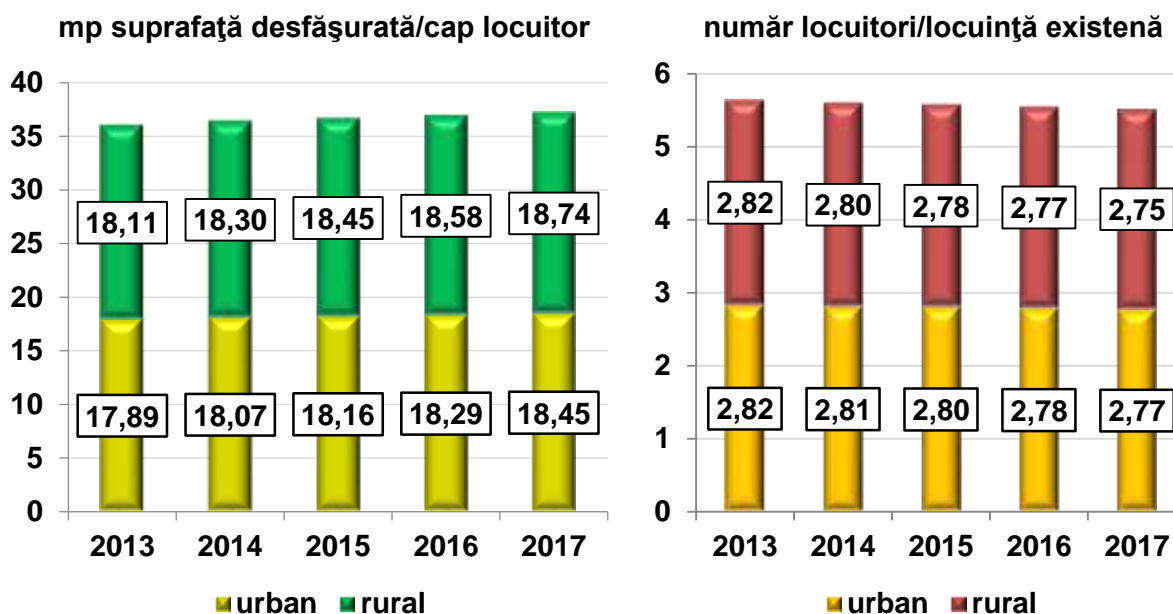


Sursa: TEMPO-Online, <http://statistici.insse.ro/> - LOC101B

În județul Bistrița – Năsăud se constată o creștere a numărului de locuințe în 2017, față de anul 2016, cu 631. Dintre acestea, 362 locuințe noi au fost construite în municipiul Bistrița, 62 în Beclean, 13 în Năsăud, 2 în Sângeorz-Băi și 198 în zona rurală.

Suprafața locuibilă (exprimată ca metri pătrați suprafață desfășurată) disponibilă pe cap de locuitor este în creștere, atât în mediul urban cât și în mediul rura. În același timp se constată și că numărul de locuitori/locuință existentă la finele anului este în scădere. Acești indicatori ne arată că avem de a face cu o creștere a confortului populației atât în mediul urban cât și în cel rural.

**Figura X.1.2.2.**  
**Evoluția suprafeței locuibile/cap locuitor și a numărului de locuitori/locuință în județul Bistrița-Năsăud**



Sursa: TEMPO-Online, <http://statistici.insse.ro/> - LOC101A, LOC106B, POP105A

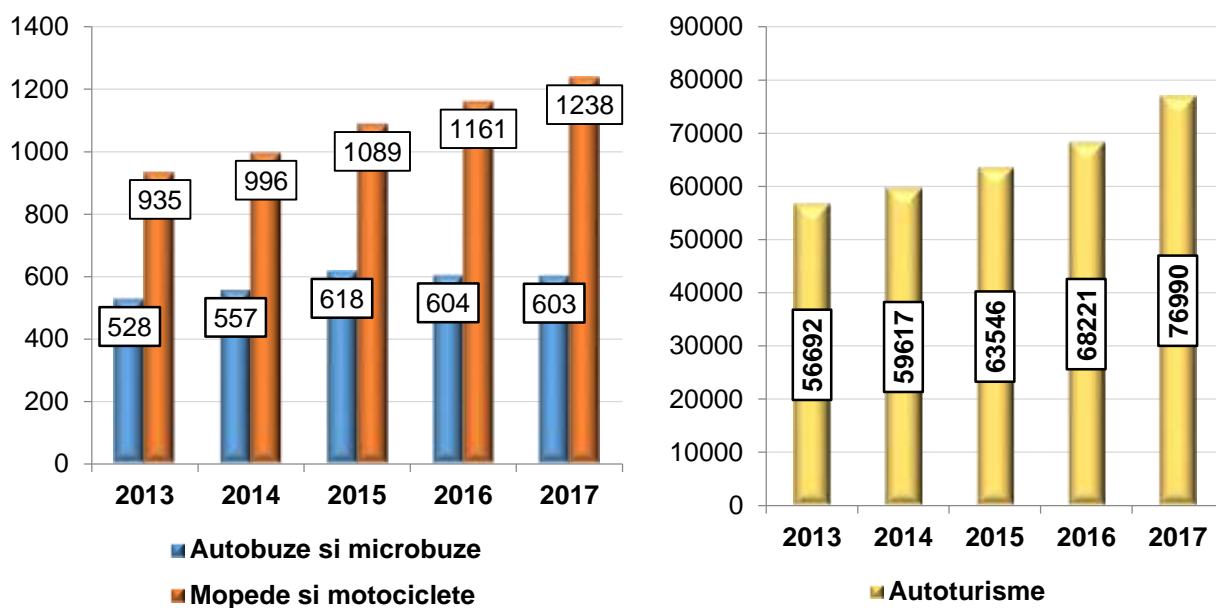
### **X.1.3. MOBILITATE**

#### ***X.1.3.1 Transportul de pasageri***

Transportul reprezintă una dintre cele mai importante surse de poluare.

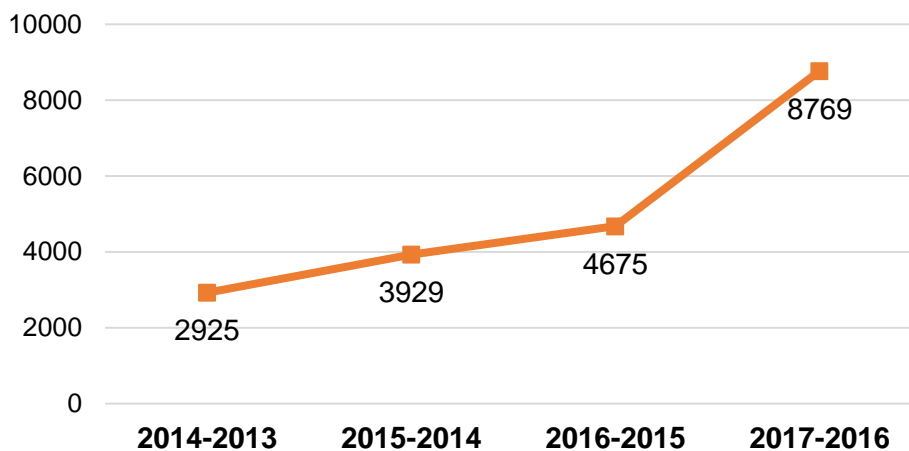
Transportul de pasageri intern include transportul cu autoturisme, autobuze și autocare și trenuri. Din datele furnizate de Institutul Național de Statistică numărul de autovehicule rutiere înmatriculate și numărul pasagerilor transportați prin transportul public au crescut constant în ultimii 5 ani:

**Figura X.1.3.1.1.**  
**Evoluția vehiculelor rutiere pentru transport de persoane, înmatriculate în circulație la sfârșitul anului, județul Bistrița-Năsăud**



Sursa: TEMPO-Online, TRN103B

**Figura X.1.3.1.1.**  
**Evoluția creșterii numărului de autoturisme înmatriculate față de anul anterior, județul Bistrița-Năsăud**



Sursa: TEMPO-Online, TRN103B

Din graficele de mai sus se observă că avem o creștere constantă a numărului de autoturisme înmatriculate la nivel de județ, creștere care se menține în ultimii 5 ani și care a înregistrat o valoare impresionantă în 2017 când s-au înmatriculat un număr aproape dublu de autoturisme față de anul anterior. Această creștere a numărului de autorurisme, deși presupune o creștere a confortului și nivelului de trai al populației, va aduce cu sine o creștere semnificativă a poluării mediului înconjurător și o aglomerare substanțială a localităților, în special a celor din zona urbană.

**Tabelul X.1.3.1.1.**  
**Numărul pasagerilor transportați în transportul public local, pe tipuri de vehicule, în județul Bistrița-Năsăud**

Tipuri de vehicule pentru transport public local de pasageri	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
UM: Mii pasageri					
Autobuze si microbuze	3976,7	3884	4313	4308	4170

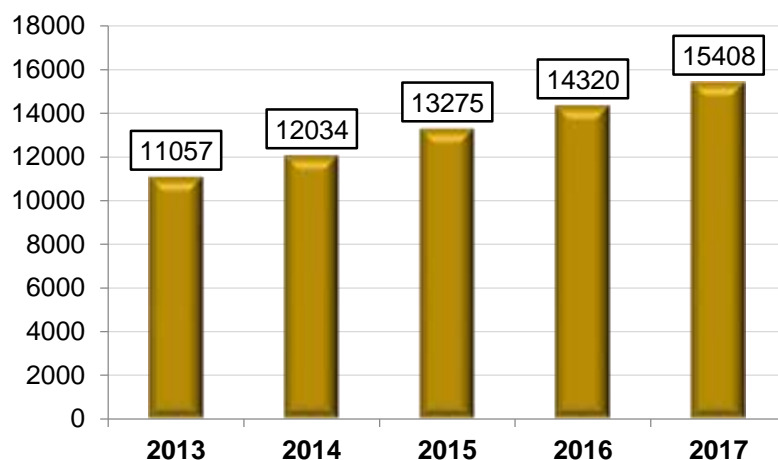
Sursa: TEMPO-Online, GOS114B

În privința transportului feroviar nu deținem date privind numărul de pasageri dar în ceea ce privește lungimea căilor ferate în exploatare, pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, aceasta nu a suferit modificări din 2012 până în prezent, menținându-se la 320 km din care 183 km electrificate.

### **X.1.3.2 Transportul de mărfuri**

Din datele preluate de pe site-ul Institutului National de Statistică, se observă că la nivelul județului Bistrița-Năsăud avem o creștere a numărului de autovehicule pentru transportul de mărfuri în ultimii 5 ani:

**Figura X.1.3.2.1.**  
**Evoluția numărului de autovehicule de marfă (număr vehicule) înmatriculate în județul Bistrița-Năsăud**



Sursa: TEMPO-Online, TRN103B

## **X.2. FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ CONSUMUL**

Nu deținem date la nivelul județului Bistrița-Năsăud.

## **X.3. PRESIUNILE ASUPRA MEDIULUI CAUZATE DE CONSUM**

### **X.3.1. EMISIILE DE GAZE CU EFECT DE SERĂ DIN SECTORUL REZIDENȚIAL**

Gazele cu efect de sera includ: dioxidul de carbon (CO<sub>2</sub>), metanul (CH<sub>4</sub>), protoxidul de azot (N<sub>2</sub>O), hexafluorura de sulf (SF<sub>6</sub>), hidrofluorocarburi (HFC) și perfluorocarburi (PFC).

Dioxidul de carbon (CO<sub>2</sub>) este un gaz incolor și inodor, practic imperceptibil pentru oameni. Acest poluant este produs preponderent prin arderea combustibililor fosili. Având în vedere că dioxidul de carbon rămâne în aer de la 100 până la 200 de ani, atunci când se acumulează cantități excesive, ele pot avea un impact extrem de semnificativ asupra mediului înconjurător.

Gazele cu efect de seră captează căldura în troposferă, partea a atmosferei în care se produc fenomenele meteorologice, iar încălzirea globală pe care o determină, afectează sistemele de climatizare ale Pământului. În acest context la nivel mondial se înceacă reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin cele mai variate metode.

Primăria Municipiului Bistrița are în derulare o serie de proiecte ce urmăresc promovarea unui transport urban durabil și implicit reducerea poluării și protejarea mediului. Astfel:

#### **a. Promovarea unui transport urban durabil prin**

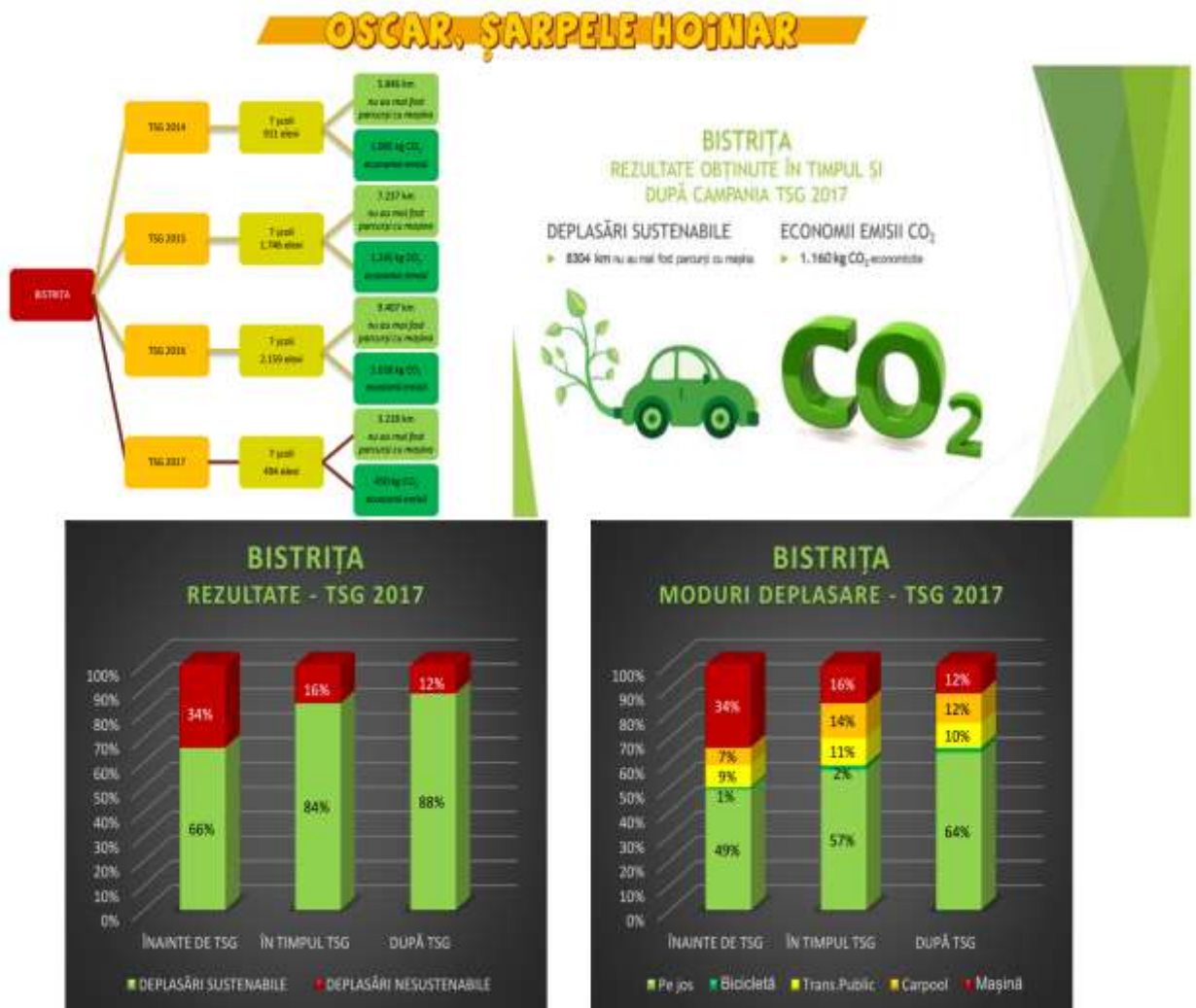
➤ Proiectul CitiZEN: „Mobilitate durabilă pentru cetățenii Europei”, care este implementat de municipiul Bistrița în perioada 01.06.2015–30.05.2017, alături de alte 5 orașe din Marea Britanie, Italia, Croația, Suedia, Serbia, respectiv Asociația ENERGY CITIES (Franța) – lider de proiect. Proiectul are ca scop principal crearea unui grup de lucru permanent. El abordează dezvoltarea și actualizarea Planurilor de mobilitate urbană durabilă și implementarea unor activități specifice precum promovarea deplasării cu bicicleta, apartajării mașinii, concursuri familiare, evenimente publice de informare.

Municipiul Bistrița a implicat activ cetățenii în implementarea proiectului prin Campania „Oscar-șarpele hoinar 2016-2017”.

Cu ocazia Orei pământului 2017 zeci de bistrițeni au ales ”să dăruiască naturii energia lor” prin participarea timp de o oră la acțiunile desfășurate în zona pietonală Liviu Rebreanu, care au promovat bicicleta ca mijloc de deplasare prietenos cu natura și benefic pentru organism. Începând cu ora 20:30 s-a întrerupt iluminatul public timp de o oră, economia de energie rezultată fiind de 650KWh. Participanții au fost invitați să pedaleze pe 3 biciclete generatoare de energie electrică sub deviza ”pedalăm pentru energie verde”, Tot cu această ocazie a avut loc turul ciclist ”Pedalăm pentru pământ” pe traseul Piața Centrală – str. Gh. Șincai – bd. Independenței – sens giratoriu Kaufland – bd. Independenței – str. Gării – bd. Republicii – str.B.Șt. Delavrancea – str. Rodnei – Piața Centrală, cu participarea lui Matei Moisil și a lui evente Ianis care a susținut un spectacol de acrobații pe bicicletă, ambii ambasadori ai mobilității durabile din Bistrița CitiZEN.

➤ Campania de informare și conștientizare a populației TrafficSnake Game (TSG) este o campanie europeană creată pentru a încuraja mersul la școală pe jos și cu bicicleta, având drept principal grup țintă elevii și părinții acestora. TSG se află la a 4-a ediție în municipiul Bistrița, la ediția din 2014 participând 494 de elevi din 7 școli. Rezultatele obținute de fiecare școală pot fi vizualizate pe site-ul oficial al campaniei <http://www.trafficsnakegame.eu/romania>.

**Figura X.1.3.1.2.**  
**Rezultatele TRAFFIC SNAKE GAME Bistrița,**  
**2014-2016**



Sursa: Primăria Municipiului Bistrița

• Săptămâna Europeană a Mobilității 2017 s-a desfășurat sub motto-ul: "O mobilitate nepoluantă, partajată și inteligentă" și a urmărit promovarea soluțiilor de mobilitate partajată care să evidențieze beneficiile unor mijloace de transport mai puțin poluante, precum și reducerea costurilor prin utilizarea în comun a acestora. Programul evenimentului a cuprins:

- "BISTRIȚA PEDALEAZĂ" – acțiuni de marcare și promovare trasee de biciclete cu punct de pornire din Pădurea Parc Schullerwald, de 10 km și 5,5 km și concurs de ciclism pentru copii și adulți (amatori). Acțiunile au fost organizate de către Asociația sportivă "România pe bicicletă", în cadrul proiectului "Bistrita pedalează", cofinanțat din bugetul local al municipiului Bistrița pentru anul 2017.

- Ziua Europeană Fără Autoturism în 22 septembrie când traficul rutier a fost suspendat în perimetrul str. Dornei - Piața Centrală – str. Gh. Șinca. În zilele de 21-22 septembrie Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud a efectuat determinări ale nivelului de zgomot la intersecția str. Dornei – Piața Centrală, constatându-se o scădere cu 21,15 % a nivelului de zgomot în condițiile suspendării traficului rutier în zonă. Cu această ocazie au avut loc și o serie de acțiuni



care promovează generarea energiei verzi, economisirea energiei și transportul durabil, ca de exemplu

- acțiunea "Să pedalăm pentru energie verde!" – bistrițenii care au pedalat pe cele 2 biciclete generatoare de energie electrică amplasate în Piața Centrală au încărcat baterii pentru devices IT;
- Jocuri distractive de mobilitate inteligentă pentru preșcolari și școlari din ciclul primar, desfășurate în Piața Centrală, în colaborare cu Direcția de Sănătate Publică Bistrița-Năsăud;
- Fun&Bike - acțiune de promovare a mersului pe bicicletă organizată de către *Fundația „Cercetașii bistrițeni”* în cadrul proiectului „BioArt”, cofinanțat din bugetul local al municipiului Bistrița pe anul 2017, cu participarea tinerilor cercetași, cu vârsta 10-18 ani,
- "Senioara, seniorul și juniorul bicicliștilor" – Camera de Comerț și Industrie Bistrița-Năsăud, prin Centrul Europe Direct a premiat cei mai vârstnici dar și cei mai tineri bicicliști; „Familia pe două roți” – au fost premiate familiile care au participat la turul ciclist cu cel puțin 3 membri;
- "Festivalul luminii" - Acțiuni de promovare a producerii și utilizării de energie din surse regenerabile, organizate în Parcul municipal de către *Fundația „Cercetașii bistrițeni”*, în cadrul proiectului „BioArt”, cofinanțat din bugetul local al municipiului Bistrița pentru anul 2017;

#### **b. Promovarea economiei de energie/măsurilor de eficiență energetică/resurselor de energie regenerabilă**

Proiectul „HOTMAPS – Instrumente de tip Open Source pentru Cartografierea și Planificarea Sistemelor Energetice de Încălzire și Răcire” este derulat de municipiul Bistrița în parteneriat cu 15 reprezentanți de instituții similare, universități și centre de cercetare europene, în perioada octombrie 2016- septembrie 2020, în cadrul Programul European HORIZON 2020. Obiectivul major al proiectului constă în dezvoltarea unui pachet de instrumente tip open source, de cartografiere și planificare a sistemelor energetice de încălzire/răcire care vor sprijini autoritățile să dezvolte politici de încălzire/răcire la scară locală, regională și națională, în conformitate cu țintele de emisii de CO<sub>2</sub> la nivel național și european. În cursul anului 2017 fiecare din cele 6 orașe pilot au transmis coordonatorului/liderului de proiect date disponibile la nivel local, național și european cu privire la procesul de planificare a energiei. Datele au fost verificate, comparate și în continuu adaptate/confruntate cu cele existente în diferite surse specializate accesibile la nivel internațional, astfel încât să poată fi introduse într-o aplicație informatică elaborată în cadrul proiectului, care să furnizeze scenarii de planificare energetică, în baza cărora orașele să elaboreze strategii locale în domeniu, cu măsuri specifice privind aspecte legate de: necesarul de energie pe tipuri de utilizatori/consumatori; tipul de agent termic pentru încălzire/răcire a clădirilor rezidențiale, publice și din sectorul terțiar; oportunitatea funcționării unor sisteme centralizate/individuale de încălzire/răcire în anumite zone ale orașului, inclusiv abordarea integrată a surselor regenerabile de energie; utilizarea căldurii reziduale din industrie; implicarea activă a părților interesate în procesul de planificare energetică locală.

Primăria orașului Năsăud are în derulare un proiect de reabilitare termică a unui număr de 9 blocuri de locuințe în vederea creșterii eficienței energetice, proiect finanțat de Fondul European de Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional Regional 2014-2020 Axa prioritară 3, primul an e implementare urmînd a fi 2018,

### **X.3.2. CONSUMUL DE ENERGIE PE CAP DE LOCUTOR**

Nu deținem date.

### **X.3.3. UTILIZAREA MATERIALELOR**

Nu deținem date.

## **X.4. PROGNOZE, POLITICI ȘI MĂSURI PRIVIND CONSUMUL ȘI MEDIUL**

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 tratează în Partea III producția și consumul durabile.

Luând ca bază de referință cifrele anului 2000 documentul subliniază că evoluția economică a României s-a bazat pe un model contrar principiilor dezvoltării durabile promovate de Uniunea Europeană din care România face acum parte.

”Continuarea acestui trend prezintă un risc real pentru sustenabilitatea creșterii economice pe termen lung datorită consumului excesiv și nerațional de resurse, cu consecințe negative asupra stării capitalului natural și asupra dezvoltării sociale și umane într-un context concurențial.

În România există un dezechilibru structural în ceea ce privește consumul alimentar al populației precum și deficiențe de ordin calitativ în producția și comercializarea alimentelor.

Totodată, sectorul agricol, deși dispune de condiții naturale deosebit de favorabile pentru acoperirea cel puțin a necesarului de consum intern, nu asigură accesul întregii populații la o alimentație rațională, iar prețurilor unor produse alimentare nu sunt accesibile grupurilor vulnerabile. Autoconsumul alimentar este ridicat, în special în zonele rurale, iar pentru aprovizionarea orașelor se importă unele alimente de bază.

Este deci necesară modificarea, prin politici și instrumente adecvate, în concordanță cu principiile economiei de piață și cu reglementările UE în domeniu, a mentalității consumeriste și a apetitului de a maximaliza câștigurile pe termen scurt. În acest scop se impune, în perioada imediat următoare, o analiză de profunzime a factorilor care influențează evoluțiile semnalate și stabilirea, pe această bază, a politicilor economice care să stimuleze creșterea semnificativă a productivității resurselor”

În 14 noiembrie 2017 Guvernul României a găzduit evenimentul “Pentru un viitor sustenabil - Conferința de lansare a revizuirii Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea durabilă” care practic presupune stabilirea cadrului instituțional pentru implementarea obiectivelor Agendei 2030, ce are în vedere adoptarea unui document care să adapteze schimbarea de paradigmă la nivel global, în domeniul dezvoltării durabile.

Agenda 2030 a fost adoptată în anul 2015, în cadrul lucrărilor summit-ului ONU de la New York. Prin acest document, ONU a oferit o agendă universală cu obiective clare și cuantificabile. Agenda 2030 include un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) și un plan de acțiune pe următorii 15 ani, pentru eradicarea sărăciei extreme, combaterea inegalităților, a injustiției și protejării planetei până în anul 2030. Amploarea Agendei 2030 și natura aspectelor pe care le vizează presupune un grad ridicat de coerență și coordonare a politicilor sectoriale.

Dintre planurile și programele derulate în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și a atenuării efectelor acestora la nivelul județului Bistrița-Năsăud, amintim

programele de reabilitare termică ale Primăriei Municipiului Bistrița. În anul 2017 s-au cheltuit 214608,21 lei pentru proiectele de reabilitare a blocurilor de locuințe din Bistrița, lucrările efective desfășurându-se începând cu anul 2018. Tot primăria municipiului Bistrița a înnoit parcul auto prin achiziționarea a 7 microbuze noi Euro 6, a 6 autobuze urbane Euro 5 și a 2 autobuze articulate Euro 5 și a plantat 316 arbori aliniament stradal, 540 arbuști izolați și 75 arbuști pentru gard viu.

**Întocmit,**  
Angela Cordoș